

Tõstamaal peeti 10. vallapäevi!

Vallapäevadel esinesid särtsakalt mitme põlvkonna rahvatantsijad, kutruurimajas sai vaadata käsitöömeistrite vaipu ja lapitekke, samuti vahvaid klaasimaale.

TÄNA LEHES:

Juhtkiri lk. 2
Vallavolikogu
istungilt lk. 2
Fotokonurss lk. 3
Ilm on puhas
füüsika lk. 4
Pildikesi valla-
päevadelt lk. 6–8
Raamatukogu
remont
lõppenud lk. 8
Tõhelas oli
kodukandipäev lk.9
Külapidu
Ermistus lk. 10
Eestlane on
naljanina lk. 11

Ilmus raamat Tõstamaa kihelkonna ajaloost

□ Tõstamaa vallavalitsus koos Pärnu muuseumiga andis välja Omar Volmeri käsikirja põhjal raamatu "Tõstamaa kihelkonna ajaloo 13.–20. saj.".

Idee pärineb Omar Volmeri lestelt Marvilt, kes teadis, et selline käsikiri on olemas.

Suur abi raamatu valmimisel oli Agu Lasnal, kes juba Omari eluajal oli kursis käsikirja arengulooga ning, selle lõplikult kokku seadis.

Agu on ka ise kirglik ajaloo huviline ja mehe sõnul sai ta selle käsikirja süstematiseerimisel suure kogemuse. Tema enda lemmikteema on raha ajalugu ja kes teab võibolla juba aasta pärast ilmub Agu kirjutatud ajalooramat. Kuna käsikiri oli poolik, aitas seda väljaandmis kõlblikuks toimetada Aldur Vunk Pärnu muuseumist.

Raamatu kirjastamise rahastamiseks kirjutas projekti Kerli Brandt ja 75 krooni maksvat raamatut saavad huvilised osta vallamajast. **TT**

JUHTKIRI

□ Vahel kohe peab kodust kaugemal käima, et selgitada enesele hetke-seisu.

Hiljuti käisin teises Eesti otsas Põlvamaal Setu kuningriigi päevaldel. Üritus oli igati tore ja südamega tehtud. Kohalikud ise küll kurtsid, et ikka rohkem nagu väljast inimeste jaoks. Eks see häda ole vist igal pool - kohalik elanik eriti ei viitsi ja vahib parem videviku vilus seebikat.

Imestama pani mind hoopis tõsiasi, et külatee ääres, mida mööda sõprade juurde poole kilomeetri jagu sõitsin, oli väemalt viis tühja või mahajäänud talu.

Majad ja maad on palju odavamad kui meie kandis, aga ka elu tundub kuidagi nigelam ja vaesem. Palju söödis ja metsastunud põlde, ei looma ega lambakarju. Meil siin on sildid igal teeotsal, veered niidetud ning viimanegi sara kalli raha eest ära ostetud ja korda tehtud.

Ka internet on peaaegu igas kodus, klikkad ja vaatad Tõstamaa vallamaja veebikaamerast, kas ilm on valla keskus ok, enne veel, kui kuhugile asutad.

Siin küsib juba nii mõnigi külavahele peenikest kõnniteed, aga seal ei julge keegi mustkatet unistada.

Vahe on vaid 250 kilomeetrit, aga eluolu hoopis teine. Selleks peabki vahepeal ära käima, et endale teadvustada, kui hea on ikkagi kodu ning et just siin on kõige, kõige parem.

Ülle Tamm

Vallavolikogust

□ Tõstamaa Vallavolikogu istung toimus 26. juulil 2006.a. algusega kell 14.00 vallamajas. Osalesid kõik volikogu liikmed. Päevakorras oli:

■ Tõstamaa valla üldplaneeringu eskiisprojekti heakskiitmine.

Kuulati AS Entec planeeringu konsultant Valdeko Palginõmme ettekannet.

Üldplaneeringu eesmärgid planeerimisseadusest lähtuvalt on:

1. valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine;

2. kavandatava ruumilise arenguga kaasneva võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine;

3. maa- ja veealadele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste määramine;

4. detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine;

5. maareformi seaduse tähenduses tiheasustusega alade määramine;

6. miljööväärtuslike hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, parkide, haljasalade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine;

7. roheline võrgustiku toimimist tagavate tingimuste seadmine;

8. teede, tänavate, sadamate ja asukoha ning liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine;

9. vajaduse korral eraõigusliku isiku maal asuva tee avalikult kasutatavaks teeks määramine teeseaduses sätestatud korras;

10. põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste asu-

koha määramine;

11. puhke- ja virgestusala-de määramine;

12. ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine looduskaitseaduses sätestatud korras;

13. vajaduse korral ettepanekute tegemine kaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitsereežiimi täpsustamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks;

14. vajaduse korral ettepanekute tegemine maa-alade ja üksikobjektide kaitse alla võtmiseks;

15. üldiste riigikaitsealuste vajaduste arvestamine ja vajaduse korral riigikaitsealuste otstarbega maa-alade määramine ning maakonnaplaneeringus määratud riigikaitsealuste otstarbega maa-alade piiride täpsustamine;

Järgnes valminud planeeringu tutvustus.

Otsustati: kiita heaks Tõstamaa valla üldplaneeringu eskiisprojekt ja esitada see kooskõlastuste saamiseks.

■ Maatoimingud.

Ettekanne maanõunikult Helle Vahemäelt.

1. Nõusoleku andmine kinnisaja omandamiseks.

Taotluse nõusoleku saamiseks Rammuka külas asuva Riidamaa kinnistu (katastriüksused 82602:001:0013; 82602:001:0014) üldpindalaga 46,4 ha ostmiseks esitas Aktsiaselts Meris.

Otsustati: anda nõusolek kinnisaja omandamiseks.

2. Taotluse Tõstamaa vallas, Männikuste külas asuva Kõõssa-Jüri katastriüksuse (82602:002:0093) jagamise ja katastriüksuste piiride muutmise kohta esitasid Ville Vulkan ja Leo Salk.

Otsustati: anda nõusolek Tõstamaa vallas, Männikuste külas Kõõsa-Mardi ja Kõõssa-Jüri katastriüksuste vahelise

piiri muutmiseks ja määrata maa sihtotstarve:

Kõõsa-Mardi (I katastriüksus 82602:002:0015), sihtotstarve maatulundusmaa 100% ;

Kõõssa-Jüri (I katastriüksus 82602:002:0093), sihtotstarve maatulundusmaa 100 %.

3. Taotluse Tõstamaa vallas, Rammuka külas asuva Lepiku katastriüksuse (82602:001:0055) jagamise kohta esitasid Endel Vahemäe ja Elmo Vahemäe.

Otsustati: anda nõusolek Tõstamaa vallas, Rammuka külas asuva Lepiku katastriüksuse (82602:001:0055) jagamiseks kaheks katastriüksuseks;

Lepiku katastriüksus, sihtotstarve maatulundusmaa 100 %

Metsa katastriüksus, sihtotstarve maatulundusmaa 100 %.

4. Taotluse Tõstamaa vallas, Seliste külas asuva Teeääre katastriüksuse (82603:002:0029) jagamise kohta esitasid Janno Jansen ja Eeri Jansen.

Otsustati: anda nõusolek Tõstamaa vallas, Seliste külas Teeääre katastriüksuse (82603:002:0029) jagamiseks kaheks katastriüksuseks;

Teeääre katastriüksus, sihtotstarve maatulundusmaa 100 %

Nurme katastriüksus, sihtotstarve maatulundusmaa 100 %.

■ Sihtasutuse Tõstamaa Mõis finantseerimisest.

Ettekanne valla pearaamatupidajalt Karin Randmäelt.

Otsustati: suunata Sihtasutusele Tõstamaa Mõis tegevuskulude katmiseks ja põhivahendite soetamiseks 295 250 krooni.

Eve Sahtel
vallasekretär

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm Tel. 505 5340 Küljendaja Merike Tamm,
Internet: www.parnumaa.ee/tostamaa/tt
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood,
Pootsi pood, Tõhela pood ja raamatukogu, Tõstamaa bensiniijaam.
Trükkikoda Hansaprint
Tiraaž: 600tk

Esimene koht: "Rebane toidujahil", autor Eve Käär.

Kuidas näeb välja Tõstamaa vald 2006?

□ Merelaiu Puhkeküla, Kastna kadastik, Ermistu järv, meri ja paadisadamad, julged rebasepoisid, linnukesed, natuke kuud ja päikest. Seda on pildistanud kolm fotokonkursil "Tõstamaa vald 2006 talv-kevad" osalenut - Janely Kuuskler, Eve Käär, Vally Selberg.

Kuna vallapäevadel oli näitusi nii palju juba ette organiseeritud, siis nende piltidega tutvute rahvamajas sügise poole. Selleks ajaks jõuab vast kokku koguda usina fotograafi Toomas Miti, Toomas Rõhu, ka Efeline tehtud fotod ning teha sellest üks vahva fotonäitus.

Aga auhinnalised kohad? Fotode hindajatel oli raskusi, sest fotod olid väga erinevad, samas polnud jälle ka suurt valikut. I koht Eve foto Rebane toidujahil "Suur Mets", II

koht Janely foto "Plikad veemõnused nautimas", III koht jällegi Eve fotole "Murulaine". Suure tänud kõigile.

Vallarahvas, jagage oma suvemälestusi ja -meenutusi ka teistega. Kui te nagunii pildistate, siis saatke vahvamad neist ka näitusele vallarahvale vaatamiseks (pildid tagastatakse). Iga päev midagi toimub ja igal pool - külades käib elu, pilte aga???? Pilte ootab järgmise aasta kalender, interneti kodulehekül, valda tutvustavad trükised, postkaart!

Ootame teie suve ja sügise pilte detsembri alguseks jällegi koos negatiividega vallamajja.

Head pildistamist!

Raine Viitas

Fotokonkursi žürii liige

Teine koht: "Plikad veemõnusi nautimas", autor J. Kuuskler.

Kolmas koht: "Murulaine", autor Eve Käär.

Ilm on puhas füüsika

Intervjuu Eesti Mereakadeemia professor, hüdrometeoroloogia õppetooli juhataja Sirje Keevallikuga, kes oli taas kord Tõstamaa kandis suvitamas.

Selleks suveks ennustasid iga-sugu Kuuse-taadid ja põrna-vaatlejad vihma ja jahedust, kui tõsiselt sa ise usud selliseid ennustusi või on siiski täiesti kindlad reeglid ilma tekkimisel ja kõik muu on ajakirjandus ja emotsioon?

Kohalikud taadid ja eided ennustavad ilma enamasti omaenda elukogemuse või siis vanarahva tarkuse järgi. Eesti riiklik ilmateenistus teeb oma prognoosid teaduse, et mitte öelda lausa füüsika alusel. Vahe on selles, et vanarahvas on pika aja jooksul tähele pannud, mis millele eelneb ja mis edasi saab.

Teaduslik ilmaennustus alustab teisest otsast ja rakendab füüsika seadusi hiiglaslikule õhuookeanile, mis ümbritseb kogu maakera ja ulatub kümnete kilomeetrite kõrgusele.

Sellistest arvutustest tuledatakse ilmaolud igas paikkonnas eraldi. Paikkond ei tähenda aga sugugi seda, et igaüks võiks nõuda, kas tema maja kohal tuleb homme lõuna paiku äikest või mitte. Paikkond on ikka suurem ala. Ja kui ilmajaam ütleb, et Edela-Eestis on sademetevõimalus, siis ei tohiks need pahandada, kelle aialapi kohal tilkagi ei saja. Sageli on ju nii, et maanteel on lausa joon näha, kus sadas ja kus oli kuiv.

Aga vanarahva tarkus läheb üsna sagedasti teadusliku ilmaennustusega kokku.

Kui öeldakse, et homme hakkab sadama, sest päike läheb punaselt looja, siis teadlane seletab selle ilusasti ära: õhus on palju veeauru, mis neelab ära sinised,

Sirje Keevallik Manilaiul veemõnused nautimas.

rohelist ja kollast kiired. Esimesel pilgul paistab mõni vanarahva ennustus lausa naeruväärne, aga ka siin võib peituda tõetera.

Näiteks öeldakse: "Kui seitsme-vennapäeval sajab, siis sajab seitse nädalat järgemööda." Seitsmevennapäev on 10. juulil. Selleks ajaks on kevadel üha kõrgemal käima hakanud päike mere ja maa üles soojendatud ning ka õhk on suvise olukorraga kohanenud.

Kahjuks ei toimu õhuvoolude suvise olukorraga kohanemine igal aastal ühtmoodi, sest piisab üsna väikesest

häiritusest ja õhk hakkab liikuma teisiti. Aga 10. juuliks on õhuvoolud võtnud sisse asendi, mis suurt enam ei muutu, sest päike ju enam kõrgemale ei tõuse. Nüüd oleneb nende suurte õhuvoolude asendist, kas meie siin jääme külma ja vihma kätte või kestab ilus ilm suve lõpuni. Tänavu tundub olevat tegu teise olukorraga.

Meie siin Tõstamaa kandis sõltume merelisusest ja kui meenutada jaanuaritormi siis suurema veetõusu puhul jääb priske osa rannikust ja laidudest vee alla. Praegu

räägitakse väga palju kliima soojenemisest ja maailmameere taseme tõusust, kas tuleks tasapisi Haanja kõrgustikule kolima hakata?

Jaanuariuputus tuli sellest, et kokku langes üsna mitu ebasoodsat olukorda.

Esiteks puhusid tuuled tormi ajal väga halvast suunast ja ajasid vee Pärnu lahete nii-öelda hunnikusse.

Teiseks oli veetase Pärnu lahes juba eelmiste tormide ja madala õhurõhu tõttu kõrgem kui tavaliselt – vesi polnud jõudnud veel tagasi valguda, kui juba tuli peale uus, saatuslik torm.

Kolmandaks oli jõgi soo- ja talve tõttu vett täis ja seda tuli pealtvoolu juurdegi. Nii et see uputus ei olnud kuidagi seotud maailmamere tõusuga.

Maailmamere tase tõuseb tõepoolest umbes 1 mm aastas, aga Eesti manner kerkib vähemalt sama kiiresti, nii et meil Maailmamerega muret ei ole.

Millised on need põhjused, mis võivad taas kord sellise suure tormi tekitada? Kas me saame ennast kuidagi kaitsta?

Minu vanaema oli Pärnus õmblejanna ja elas üsna rannapargi lähedal väikeses majas. Tema ja ta lapsed olid sellega harjunud, et vesi tuli vahel aeda ja tuppagi. Lastel oli lõbu laialt, sest nad said vee sees karkudega käia. Aga seda, kuidas end kaitsta, näeb vanade ehitiste näitel.

Ammende Villa parkett jäi rikkumata, sest maja on ehitatud kõrgele vundamendile. Ja rannäärne talupere mees vaatas ikka enne talu rajamist kõrgema koha, kus lähedal vanad suured puud. See on ju näitaja, et uputus pole kaua aega sealt üle käinud.

Käisid ka ise abiks tormikahjusid koristamas, kas teadlaseksena pani see looduse poolt tekitatud kaos Sind kuidagi teisiti oma tööle vaatama?

Tormikahjud Manilaiul olid hirmuäratavad, ent parandatavad. Tuli vaid rii-suda ja hanguda ja naabri-mehe küttepuid kokku korjata. Koledad olid uputuse tagajärjed Häädemeestel ja see pani küll tegutsema.

Koos mereteadlastega saavutasime, et Eestis seati sisse jälgimissüsteem, mis peaks õigel ajal hoiatama veetõusu eest. Tormihoiatust anti ju õigel ajal, mis näitab, et ilmaennustusega on meil asjad enam-vähem korras. Nüüd peaks aegsasti tulema ka uputusehoiatust.

Aga kõige õudsem oli siiski mõelda, mida inimesed pidid üle elama, kui nägid, et vesi muudkui tuleb ja tuleb

ja pole teada, kui kaua see kestab.

Kas kliima soojenemine on inimeste nõ kätetöö ja kuidas see konkreetselt siis käib ja kas kartulite asemel võiks siis varsti banaani ja ananasi noppida? Kas aastaajad meil siin taanduvad suveks ja leebeks kevad-sügiseks?

Kliima on alati muutunud ja ilmselt jääbki alati muutuma.

Tuletagem vaid meelde, et kunagi oli jääaeg ja enne seda kunagi väga soe periood, mil kasvasid hiidsõnajalad ja liikusid ringi saurused. Ja nende pikkade ja põhjalike kliimakõikumiste "kukil" liiguvad keskmised kliimakõikumised ja nende "kukil" omakorda väikesed.

Kui me saame midagi ära teha, siis tehkem ja piirakem igasuguste soojendavate gaaside lisamist atmosfääri.

Kes kaua on elanud, see mäletab, et 1960. aastatel räägiti kliima jahrenemisest, sest keskmised temperatuurid kippusid kahanema. Nüüd siis on tegu soojenemisega, milles kangesti tahetakse süüdistada inimest, kes naftat ja kivisütt põletab ja niimoodi atmosfääri liigset süsihappegaasi saadab.

See on osaliselt kindlasti õige, aga keegi ei saa kontrollida, milline oleks meie kliima siis, kui inimtegevust ei oleks. Igale juhul tehakse õigesti, et inimtegevuse võimalikust mõjust nii palju räägitakse. Sest kui me saame midagi ära teha, siis tehkem ja piirakem igasuguste soojendavate gaaside lisamist atmosfääri.

Aga üldine soojenemine ei käi kindlasti nii lihtsalt, et igal pool ja ühtviisi. Seni on polaaralad soojenenud rohkem kui troopika ja mandrid rohkem kui meri. Talv on soojenenud rohkem

kui suvi ja öö rohkem kui päev. Ja kui ei juhtu midagi ootamatut, siis kestab see kõik niimoodi edasi.

Ka Eestis on viimase 50 aasta jooksul tunda soojenemist, aga seda peamiselt kevadkuudel. Ja soojenemise tagajärjed võivad olla meeldivad, aga ka ebameeldivad.

Meeldiv oleks see, kui siin hakkaksid kasvama lõunamaa puuviljad. Ebameeldiv on see, et kaovad need taimed, mis ei talu kuumat, vajavad suvel pikka valget päeva või tahavad talvituda lume all.

Meeldiv on see, et ei pea kasukat ja talvesaapaid ostma. Ebameeldiv on see, et toad hakkavad vajama jahutusseadmeid ja see ajab elektriarved suureks.

Aga ma ju ütlesin, et see toimub nõnda siis, kui kliima mingil muul, inimtegevusest mitte tingitud põhjusel ei hakka jahrenema.

Siin-seal kirjutatakse, et Golfi hoovus hakkab ära jätuma, kuidas see meie elu Eestimaal mõjutab ja kui kiire protsess see on?

Golfi hoovus on see, mis lubab meil siin nautida sooja suve ja parajat talve ning hoiab kõik Norra sadamad jäävabad.

Kui sama laiuskraadi pidi "sõita" Siberisse või Kanadasse, siis näeme, et seal on igikelts ja tundra. Järelikult Golfi hoovuse kadumine tooks meile samasuguse olukorra. Kummaline on aga see, et Golfi hoovuse kadumise põhjuseks võib olla seesama kliima üldine soojenemine.

Nimelt saab hoovus alguse Mehhiko lahest, kuhu pidevalt puhuvad passaattuled vee kokku ajavad.

Vesi hakkab tasapisi piki Ameerika rannikut põhja poole liikuma, aga päris hoo saab ta sisse seetõttu, et kaugele Põhja-Jäämeres paikneb mootor, mis vett enda poole kisub. Nimelt hakkab sinna jõudnud vesi jätuma.

Aga jäätub ainult mage vesi, mistõttu merevesi muutub soolasemaks ja seetõttu ka raskemaks ning vajub

põhja, et seal tagasi lõuna poole liikuda.

Kui nüüd kliima läheb soojemaks, siis vesi enam ei jäätu ja mootor jääb seisma.

Millal see juhtub, on raske öelda, sest niiviisi on see kestnud juba oma 9000 aastat. Aga jääajal Golfi hoovust polnud ja see paneb mõtlema, et küllap ta kunagi kaob jälle.

On Sul nägemus meie paari lähima sajandi kliima kohta, et siis tulevased põlvkonnad teaks.

Vaat sellele küsimusele ei oska vastata ka kõige helgemad pead ja kõige võimsamad arvutid. Mis siis veel mina!

Oma puhkuse ajal oled ikka mõned päevad Manilaiul veetnud, kas sellepärast, et hüdrometeoroloogiat ehk vett ja taevast on siin külalaga?

Manilaid on kosutav paik ja seda mitte ainult vee ja taeva tõttu, vaid rohkem Riida talu pererahva tõttu. Tutvusin Üllega täpselt 26 aastat tagasi, kui ta veel elas Lõuna-Eestis.

Sellest ajast saadik kisub vahel ikka tema juurde, et mahlakat juttu vesta. Üllega on veel suurem sõber minu tütar, kes on temast umbes sama palju noorem kui mina vanem.

Küllap võib meid mõlemaid Ülle rõõmus meel ja terav mõistus.

Sinu juured on ju pärit Pärnust, aga ometi sealsel rannal Sind peesitamas ei näe.

Isa Harald Keres on mul tõesti Pärnus sündinud, aga kui ta Tartu Ülikooli läks, tuli vanaema Pärnust ära, et pojale süüa keeta ja odavamalt maja pidada.

Vanaisa elas Pärnus Supeluse tänaval kuni 1957. aastani, mil ta Tartusse toodi ja suri.

Mina ise olen sündinud Tartus ja sattusin Tallinnasse elama seetõttu, et sain TPI noorele õppejõule mehele.

Tõstamaa 10. vallapäevad

□ Vallavanema Rõhu leian vallamajast kaunis mõtlikuna oma laua tagant. Kümnendate vallapäevade eel julgeb ta isegi kahelda, kas seda kõike vaja on ja võibolla teeb vald üldse liiga palju. Inimeste eneste initsiatiivikusest jääb kindlasti väheks ja räägib ühe hingetõmbega vähemalt viis episoodi jamadest, mis teda praegusel hetkel häirivad. Kümme aastat tagasi pidas Toomas

koos Andrei Uduga plaani, et võiks ju vallapäevi teha ja eks nad ole rahvale meeldinud ka. Vallapäevad ole eelkõige tähtsad nendele, kes Tõstamaad oma südames kannavad, aga elu on pillutanud kaugemale ja nüüd on jälle palju rõõmsaid kohtumisi. Seepeale teatab ta juba natuke rõõmsamalt, et olgu vallapäevade sõnumiks "Tere päike" ja sammub avatsermooniale.

Efeline, kes on juba 36 aastat Tõstamaal elanud, ei jõua koos sõbrannadega ära kiita, kui ilusaks on siin läinud. Ennevanasti tuiskas liiv kõikjal nüüd on ilus teekate. Pargid ja surnuaed on korras. Iga kord, kui kuskilt kaugemalt tuled, tundub Tõstamaa kõige ilusam ja armsam, arvavad proud. Ja see Rõhu on valla nii ilusaks teinud, ei jõua tõeline fan-clab Meeri, Efeline ja Vilma vallavanemat ära kiita.

REM-i mees Mait ütles, et nad teevad muusikat mõnu pärast ning tasu olgu suudlustes ja kallistustes. Tema meelest oli ka tuleetendus vahva. Ainus kriitika käis saali akustika kohta, spordisaalis pole seda olemaski ja see rikub palju ära. Saaks juba rahvamaja remonditud, ei jõua Mait ära oodata.

Paul kurdab, et väga palju üritusi on korraka ja rahvas rändab. Tänavu on üldse kuidagi vähem inimesi, aga muidu on tore ja saab ikka sõiduvees oldud ning hommikuni tantsu kepsutatud, pajatsb mees. Vend Karlgi on jälle kodumail käimas.

Kärneri talu mehed on uhked, et kool on nii ilusaks tehtud ja alevi vahel ei tuisa enam liiv. Turgu pidav Paul lubas varsti kõrtsi kah turule teha, et õhtuti igav ei hakkaks.

Villem Jaansoo on kohalik jahimeeste pealik ja ikka alati vallapäevadel kaasa löönud. Tema arvates köidab selline üritus rahvast ühte ja need kes on aastate jooksul ära läinud tulevad just nüüd kodukanti vaatama. Nauditav värk ja viimase peal kiidab mees. Võibolla natuke liiga palju on üritusi, hästi ei jõua iga-le poole, aga äkki noored arvavad teisiti, lisab ta. Tänavusel turuhommikul oldi veidi tagasihoidlikumad. Piirduti väikese jahinapsu ja hirvevorsti sakusmendiga.

Maarjaliis üritas ka kuulajaid laulma meelitada.

Suure rõõmu ja üllatusega kohtusid üle hulga aastate endised kooliõed ning mängukaaslased Naali-Marie Liivrand ja Vaike Aavasalu. Üks Värati ning teine Suti külast, mõlemad Tõstamaa kooli esimesest lennust. Naali klass pidas ka klassikokkutulekut. Mõlemad naised ei väsinud kiitmast nüüdset kooli ilu.

Traditsiooniline rattaorienteerumine, kes kartis eksida, läks koos grupiga.

Kaupluses vihuti tööd kõvasti teha, lõunaks oli tavalise saja asemel juba kolmsada klienti käinud. Enamasti osteti igasugu jookke ja jäätist.

Riho Väli valis pulmitamiseks õige päeva. Kõik kes tahtsid said pruuti kaeda.

Enn Martson tegi särava rolli tädina.

Maie Lätti lillestuudio esines fantaasiarikaste seadetega sodiaagimärkidest. Pildil veevalaja ja jää.

Kõige suurem korraldaja Önnela tänas vallapäevade lõpetamisel kõiki abilisi ja liis, et see kõik oli üks suure rõõmuga isetegemise näitamine. Veel enne lipu langetamist lubas vallavanem Toomas, et tuleval aastal tulevad vallapäevad kindlasti.

Valvo Volgerad ütleb, et talle meeldib igal aastal augustis kohata vanu sõpru ja rokkida alati värsket REM-i saatel hommikuni. "Koolimaja on ka eriti ilusaks tehtud ja kui kunagi omal lapsed tulevad, mine tea, äkki hakkavad siin koolis käima," lisab ta

Raamatukogu remont lõppenud

□ Pärast pikki kannatusi on raamatukogu avarama ja rõõmsama välimuse saanud. Et sündmus meelde jääks oli Lea kutsunud kokku vana kaardiväe näiteringist ning muidugi hulga lugejaid ja tulevase lugejaid. Salamisi poetas ta, et ka raamatuvõlgnikke oli riulite vahel liikumas näha. Lõõtsa tiriti kõrvailuks ja üks naiste tantsi sai tantsitud. Meeleolu loomiseks kultuuritemplis, pakuti punaveini, kommi ja küpsist ka. Lastelegi oli oma meisterdustuba avatud, kus paberist unistus-teautosid kokku volditi ja limpsi rüübiti. **TT**

Nõid ja kuulus ennustaja oma musta kassiga muret kuulamas, kassile meeldis raamatukogus väga ja ta keeldus lahkumast.

Ka kuulus lavastaja Basabulov oli külalistega kohtuma tulnud.

Alates juuli keskpaigast on kord kuus näha Ragn-Selli autot väikesel Manilaiul. Nüüdsest pole väikesaare elanikel prügivedamisega muret, seda küll ainult navigatsiooniperioodi ajal.

Tõhelas peeti 12. kodukohapäeva

□ Juulikuu esimese päeva lõõskavas päikesepaistes peeti Tõhelas 12. kodukohapäeva. Kokku tõi see üle 300 paikkonnaga seotud inimese.

Pidulik oli laululava avamine puhkpillide saatel. Kiideti ja tänati tegijaid.

Seejärel kogunesid ajaloo- ja kultuurilised tubasele tööle- teoreetilise eelhäälestusele õppekäiguks kunagiste suurte taludega Häidaste külla (juba 1624. aastal olemas olnud; ühendatud Alu külaga 1977).

Kalmistul eelkäijaid meenutatud ja rahvamajas keha- kinnitust võetud, vuras auto- derivi Alu teed pidi endisse Häidaste külla.

Alustasime Saratopi talu õuest. Küla ainukesest tervena säilinud kaunist rehielamust (rehielamu on maailmas ainulaadne elamu- tüüp!), samas uudistasime paikkonnale tüüpilist kõrgete kiviseintega tارا, põhuküüni (neid oli külas vaid kaks), suurt aeda.

Endine külatee käis läbi selle pere õue. Saratopi pere järeltulijad olid praeguseni säilinud endised teejupid nii puhtaks niitnud, et aiakividki särasid.

Teekond jätkus läbi kahe piimapukiga küla elupaikade, abiks värskelt ilmunud raamat Häidaste külast. Sellelt reisilt jäi sügav veendumus, et esivanemate vabatahtlik töötegemine on kandunud edasi tänasesse päeva.

Nii oli Kundro (Tiit Kuusiku ema kodu) õu niidetud. Hillar Pirsi oli lisaks oma Kundro õuele ka küla kunagise kõige suurema talu, Orika-Jüri õue puhtaks niitnud (Ester ja Kaire Vilgatsi endine kodu enne Kundro-Uuetoad).

Orikatoal meenutasime nelja perepoja perede Root-

Väsimatu Vaike Hang on ligi 30 aastat Tõstamaa talukohti kaardistanud ligi saja aastase läbilõikega 47 küla kohta. Tema sulest on ilmunud raamat kuue küla kohta. Vallapäevade raames tutvustab Vaike Häidaste küla ajalugu. Kahju, et vanade külade nimed on kaardidelt kadunud, arvab teenekas koduuriija. Samas tunneb ta heameelt, et noori koduloohuvilisi on siiski sirgunud.

si minekut (nüüd on Rootsis Häidaste küla "filiaal").

Heinast puhtaks oli niidetud ligi 40 aastat tagasi kadunud Nuki talu õu. Teinud oli seda 18 aastat seal teenijatüdrukaks olnud Kõrtsi Liisa tütar Vilma Kõrvemaa pere.

Imetlesime küla ainukest Küti talu häärberit ja nende avarat õue.

Ligi 60 aastat kasutama-

ta vankritee läbi Saika soo kunagiste Kõrgemäe vaestemajadeni on igavesti võssa ja rohtu kasvanud.

Meie käik sinna jäänuks tegemata kui Saratopi perepoeg Eimar Rand ja tema õemee Mihkel Laur poleks teed käidavaks teinud ja üle sügava kraavi silla ehitanud (teekond tehti kaasa isegi kõrgekontsaliste kingadega). Tänu neile, nägime

kunagise kivise vaestemaja müürijuppe ja sealsete asukate keldreid ning rahvapärimestega seotud kivi, mille all pidavat kulda olema.

Huvitav lisada, et mitmed kohalikud elanikud sattusid Saika sohu ja Kõrgemäele esimest korda.

Olgu tänatud kodupaigast lugupidavad teetegijad ja niidutööga vaevanägijad.

Vaike Hang

Vahva külapidu Ermistus

□ Laupäeval, 29.juulil oli Vokiratas palutud esinema järjekordsele Ermistu-Lõuka külade päeval Ermistu järve ääres.

Loomulikult oli meil võimalus osa saada ja nautida seda lõbusat melu, mida päikesepaisteline ilm ja roheline uppuv veekogu igati toetas.

Seal aerutati, maadeldi mudas, "veheldi" sangpom-miga ja veeti köit.

Köieveost üle kanali kujuneski kõige vaatamängulisem etendus. Reeglid olid lihtsad: vastameeskond tuli vette tõmmata. Seal ei hoolinud keegi "sissekukumisest" kas riietega või ilma. Peaesmärgiks oli kiiresti kaldale ujuda ja uuesti alustada.

Rahvast oli palju ja kõik elasid üksteisele kaasa. Lauasa uskumatu, mida võib korda saata hea tahte ja ettevõtlikkusega, pealegi paeaegu olematu eelarvega.

Aga nii äratataksegi külad elule, lähendatakse külade endiseid ja praeguseid elanikke üksteisele.

Kiitus Madisele ja tema abilistele ilusa päeva eest Ermistu järve ääres.

Efeline Mudased maadlejad pakkusid pealtvaatajatele palju nalja ja naeru.

Kellel köieveos jaksu vähem, sulpsatas hooga vette.

Kui mehed olid natukene julgust võtnud, keerutati jalga varaste hommikutundideni.

Eestlane on naljanina

"Mõtlemises ja tegemises näitavad nad endid tuimad, kindluseta, pikalised ja kõvameelsed välja."

Nõnda kirjutas 18.sajandi lõpul ja 19.sajandi alguses elanud pedagoog ja kirjamees Johann Christoph Petri eestlaste kohta. Ma millegipärast usun, et ega ükski eestlane end selliseks pidada ei taha. Pigem arvatakse end olevat kange ja tugev rahvas, kes suutnud sadu aastaid elada võõra ikke all.

Samuti on eestlased kinnised, iroonilised, sõpru hoidvad, blondide juustega, targad jne. Mina ise arvan, et kõige muu hulgas on eestlane üks paras naljanina. Anekdoote, mis pajatavad eestlaste tempudest nii mõisnikele kui oma kallitele kaaskondlastele kolde äärest, teab igaüks. Ka usun, et igaüks võib hoobilt üles lugeda mitu naljakat (ja või-

bolla ka piinlikku) juhtumit oma elust. Minu elus on selliseid juhtumeid kaugelt rohkem olnud ning sageli nendin häbenedes, et ega see blond pea mulle õnnistuseks küll pole.

Üks piinlik ja natuke ka naljakas juhtum, mida kogesin, juhtus Tallinnas Coca Cola Plazas. Olime sõbrannaga läinud vaatama Bridget Jones'i filmi teist osa ning kaasa ostnud jäätisekokteilid.

Poole filmi peal hakkas kokteil otsa saama. Üritasin tasakesi ka viimast tilka kätte saada, aga no mis teha, kui see igavese lörinaga sealt topsi põhjast tuleb. Vaikses saalis löristamine ajas mind ennastki naerma, aga neelatahes viimast kokteili söömu ja naeru kihistades, oli tagajärg palju hullem kui ma arvata oskasin. Krooksatus, mis minu kurgust vabanes, oli vaikses saalis hullem kui tuumapommi plahvatus.

Ja nagu kiuste oli ka fil-

mis just sel momendil vaikne episood. Oeh, mul oli nii piinlik, et kogu ülejäänud filmi püüdsin peituda tooli sügavustesse ja vältida hingamist, et see minu asukohata ei reedaks...

Oma tõelise blondi olemust õnnestus mul tõestada alles üsna hiljuti, kevadel, kui olin tööasjus Berliinis

Nendin häbenedes, et ega see blond pea mulle õnnistuseks küll pole.

ning suhtlesin vägagi rahvusvahelise seltskonnaga.

Esimesel õhtul tutvusin uute inimestega, sealhulgas siis ühe Belgia ülikooli üliõpilastega. Teiste seas oli ka üks india päritolu üliõpilane, kes üritas seltskonnas istudes mulle selgeks õpetada oma nime – Anant.

Noormees ütles, et kui võtta Kofi Annan'i nimi

(ÜRO peasekretär) ja panna Annan'le „t“ lõppu, siis see, mis välja tuleb, ongi tema nimi ehk siis Anant. Seepeale vaatasin mina talle suuril silmil otsa ja teatasin, seda ka täiesti siiralt mõeldes, et meil Eestis küll Annani nimelist kohvi ei müüda. Ja te võite arvata, kas kogu seltskond jäi täiesti tummaks. Alles peale viiesekundilist vaikust taipasin, mida olin öelnud ning siis oli mul sedavõrd piinlik kui teistel naljakas...

Rohkem ma oma piinlikest ja väga naljakatest juhtumitest ei räägi, sest kui te neid kõiki teaksite, tekiks kindlasti küsimus, kuidas ma üldse suudan aeg-ajalt jätta tõsise inimese muljet. Ja ausalt – ega see alati ei õnnestugi.

Ise lohutan end sellega, et eestlane ongi üks naljaninade rahvas, kes naerab teiste kulul ja viskab enda üle veel kõige rohkem nalja. Tehke seda teiegi!

Liina Käär

**TÕSTAMAA
JALGPALLITURNIIR 2006**
www.zone.ee/tostamaajalgpall

2. septembril
Tõstamaa staadionil algus kell 10
(alagruppide loosimine 9:45)

MEESTE TURNIIR
(võistkonnas 8, väljakul 5 + 1 mängijat)

NAISTE TURNIIR
(võistkonnas 8, väljakul 5 + 1 mängijat)

Osavõtumaks 200 krooni võistkonnalt.

**TULE OSALEMA JA
KAASA ELAMA!**

Informatsioon ja eelregistreerumine
Jaan.Rea@hot.ee Tel: 5043074
Kohustuslik eelregistreerimine (kuni 26. august)

NB! Võistkondade arv on piiratud!

**Õnnitleme
palavalt oma
kaasautorit
Efelinet
juubeli puhul!**

Tõstamaa Tuuled

**19. augustil toimub Tõstamaa laululaval
PÄRNUMAA TAADI-MEMME
SUVEPÄEV.**

Kell 14 Rongkäik rahvamaja juurest
laululavale, meeolukal kontserdil
esinevad kollektiivid üle Pärnumaa.

**Suvepäev kestab kella 18.-ni.
TULE KAEMA!**

Augustikuu häälilapsed

LIDIA PINN 89

TÕSTAMAA ALEVIK

JÜRI MERIMAA 85

MANIJA KÜLA

NAIMA RIIS 81

TÕLLI KÜLA

MAIMO VALK 81

TÕSTAMAA ALEVIK

SALME KALLAS 79

VÄRATI KÜLA

MAIMU ROHTLA 79

POOTSI KÜLA

JAKOB SUTT 79

TÕSTAMAA ALEVIK

INGRID TAAL 77

KASTNA KÜLA

UUDU KIIRATS 76

TÕSTAMAA ALEVIK

EFELINE LIIV 75

TÕSTAMAA ALEVIK

LIIVI PULK 74

TÕSTAMAA ALEVIK

EIMAR RAND 74

TÕHELA KÜLA

MARIA PÕLTSAM 73

KASTNA KÜLA

MÄRT JANSON 70

TÕSTAMAA ALEVIK

HELJU JÜRGENS 65

VÄRATI KÜLA

ÜLO SIRELI 50

RAMMUKA KÜLA

PRIIT RAND 50

TÕLLI KÜLA

 ÕNNE ja
MAREK SALK
tütar
EMMA LIISA
sünd. 23.07.2006

EDUARD JÕE
03.02.1928 – 01.08.2006

